

KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

MUSICA ET EDUCATIO II.

Zborník príspevkov z konferencie doktorandov
v Ružomberku 2010

Výkonný redaktor

Mgr. Martina Procházková, PhD.

Redakčná rada

Predseda (poverený vedením): doc. ThDr. ArtLic. Rastislav Adamko, PhD., m. prof. KU

Členovia:

prof. MgA. René Adámek

prof. PhDr. ThDr. Amantius Akimjak, PhD.

prof. dr. hab. Stanisław Dąbek

doc. PaedDr. ArtD. Rastislav Biarinec

doc. Mgr. Margita Gromová

doc. akad. mal. ArtD. Ján Kudlička

doc. ArtD. Agnieszka Monasterska

doc. akad. mal. Pavol Rusko

doc. dr. hab. Krystyna Szwejowska

PaedDr. Janka Bednáriková, PhD.

PaedDr. Mgr. art. Peter Hochel, PhD.

PaedDr. Zuzana Zahradníková, PhD.

Odborní garanti konferencie

doc. ThDr. Art. Lic. Rastislav Adamko, PhD.

doc. Mgr.art. Irena Medňanská, PhD.

doc. Mgr.art. Karol Medňanský, PhD.

prof. PhDr. Eleonóra Baranová, CSc.

PaedDr. Martina Krušínská, PhD.

Recenzenti

prof. PhDr. Eleonóra Baranová, CSc.

doc. Mgr.art. Karol Medňanský, PhD.

Sadzba

Mgr. Martina Procházková, PhD.

Obálka

doc. ThDr. ArtLic. Rastislav Adamko, PhD., m. prof. KU

Obrázok na obálke

MS Office. *Sheet of music*. [on-line]. 2011 [cit. 2011-2-9]. Dostupné na:

<http://office.microsoft.com/en-in/images/sheet-of-music-MP900448661.aspx>

VERBUM – vydavateľstvo Katolíckej univerzity v Ružomberku

Námestie Andreja Hlinku 60, 034 01 Ružomberok

<http://ku.sk>, verbum@ku.sk, tel. +421444304693 kl. 308

ISBN 978-80-8084-696-1

OBSAH

Na úvod

Rastislav Adamko 7

1 Práca doktoranda v študijnom programe Odborová didaktika – didaktika hudby

Eleonóra Baranová *Doktorand – adept vedeckej práce* 9

Irena Medňanská *Motivácia, prístup a realizácia doktorandského štúdia – podnety a skúsenosti z praxe* 20

2 Kresťanská hudba a výchova

Tomáš Škraban *Hudba ako nástroj formovania kresťanskej viery* 34

Marek Štrbák *Vývoj povolania evanjelického organistu na území dnešného Nemecka od čias reformácie po sekularizáciu v roku 1803* 40

Marcel Kapala *Žalmy – poetické prepojenie slova a hudby* 46

Ladislav Onderčín *Prepojenie hudby a slova v organových improvizovaných cykloch Petra Ebena – Jób a Labyrint sveta a ráj srdce* 53

Miroslav Kopnický *Sekvence v liturgii na Slovensku po Druhom vatikánskom koncile* 63

Matej Bartoš *K otázke harmonizácie gregoriánskeho chorálu* 69

Angelika Kulanová-Pavlechová *Hlasová výchova liturgických spevákov* 78

Miriám Žiarna *Interpretácia sopránového partu v duchovných skladbách Samuela Capricorna a Františka Xavera Budinského* 85

Zuzana Masaryková *Život a dielo pátra Mikuláša Hausenku – pedagóga a skladateľa* 95

Ján Gabčo *Kompozičné postupy piesní v Jednotnom katolíckom spevníku Mikuláša Schneidra-Trnavského* 103

3 Edukácia – hudba – hudobnosť

Eva Kráľová *Vplyv hudby a hudobných činností na prospech a správanie žiaka v tranzitívnom období* 108

Martina Procházková *Kvalitatívny výskum speváckych schopností študentov Predškolskej a elementárnej pedagogiky na PF KU v Ružomberku* 118

Ivana Kútniková *Harmonický sluch v systéme hudobných schopností a faktory ovplyvňujúce jeho rozvíjanie* 125

Interpretácia sopránového partu v duchovných skladbách Samuela Capricorna a Františka Xavera Budinského

Miriam Žiarna

Resume

That article deals with a brief curriculum vitae, compositional characteristics, an overview of spiritual formation and interpretative analysis of selected arias two important composers of the baroque period- Samuel Capricorn and Francis Xaver Budinsky, who lived in the territory of Slovakia. Interpretative analysis focuses on expressive and prednesové elements such as tempo, dynamics, phrasing, musical and verbal accent and emphasis, the ornamentation, which are absent in the manuscripts of Baroque works, but also singing and sophistication and appropriate expression.

Keywords

Samuel Capricorn. Domine Jesu Christe. Francis Xaver Budinsky. O Deus meus.

Samuel CAPRICORNUS (1628 – 1665)¹ bol jedným z prvých skladateľov európskeho formátu a najväčšou osobnosťou hudobnej kultúry Slovenska v 17. storočí. Dosiahol nielen významný post, ale patril aj k významným protestantským skladateľom 17. storočia. Bol mimoriadne talentovaný, invenčný, ambiciózny a všestranne založený hudobník. Komponoval všetko, s výnimkou opery, s prevahou vokálno – inštrumentálnych skladieb pre cirkevné potreby. Len v Bratislave skomponoval viac ako 100 skladieb,² z ktorých časť vydal v zbierkach *Opus Musicum* a *Jubilus Bernhardi*.

Tvorbu Capricorna možno zaradiť do okruhu juhonemeckých – rakúskych skladateľov na prelome polovice 17. storočia a talianskeho vrcholného baroka. Nadviazal na rímsku polychóriu, na tradíciu barokovej piesne a árie so sprievodom bassa continua a sólovej kantáty. Capricornus vedel veľmi dobre využívať tektonické princípy, ktoré mu umožňovala voľnejšia a afektívnejšia tematika, ale aj bohatší inštrumentár.³ Dosahoval ním nielen veľkú zvukovú a

¹ Narodil sa 21. 12. 1628 v Žitciach v Čechách a zomrel 10. 11. 1665 v Stuttgarte. Študoval na gymnáziu v Šoproni, teológiu v Nemecku a Sliezsku. Pre nepokojné a neisté životné podmienky sa rozhodol pre povolanie hudobníka ako člen cisárskej kapely vo Viedni, od roku 1650 pôsobil ako súkromný učiteľ hudby v Bratislave, od roku 1651 – 1657 ako director musicae v evanjelickom chráme v Bratislave a potom ako dvorný kapelník a skladateľ v Stuttgarte.

² Vlastnoručný, nedatovaný Index *Operum Musicorum* obsahoval 112 rozsiahlych skladieb, veľkého obsadenia: 20 veľkých 4 – 8 hlasných omší, 10 magnifikátov, 24 žalmov, skladby na latinské a nemecké texty pre sóla, zbor a orchester.

³ Trúbky, trombóny, husle, violy da gamba a cinky, fagoty.